

Mullvald, Gotland

Kuus kuud hiljem

1

Teisipäev, 3. mai

Kus pagan see kohver siis on? Tryggve Fridman, Mullvaldis elav pensionil kriminaalkomissar, tuustis ülemise korruse suures panipaigas. See polnud just eile ega isegi mitte eelmisel aastal, kui ta viimati reisir käis, kohvri asukoha meelde tuletamine ei käinud sõrmenipsust. Aja jooksul oli panipaika igasugust muud kola kogunenud. Ta tõstis kõrvale jõuluehete karbi ja lükkas kokku rullitud vaiba jalaga eemale. Vaip oli keemilise puhastuse kilekattes, ehkki puhastusest ära toomisest oli kindlasti juba paar aastat möödas. Ta kükitas ja vaatas riivuli alla, mille esine tal oli õnnestunud lagedaks teha. Kohver oligi seal, ta tõmbas selle välja.

Kui ta jõuluehteid ja vaibarulli tagasi tahtis lükata, langes ta pilk hoopis ühele teisele karbile. See oli neljakandiline ja kingakarbit natuke suurem. Nööriga korralikult kinni seotud ja umbsõlm peale tehtud. Ta võttis karbi ja viis selle panipaigast välja. Puhus suurema tolmu maha ja luges etiketti, ehkki ta teadis, mida karp sisaldab. *Smissarve – lahendamata*, oli sellele tema enda käekirjaga kirjutatud. Vana juhtum, mille ta oli kõrvale pannud ja peaaegu unustanud, see polnud tegelikult nii kavatsetud. Ta pühkis etiketi tolmust puhtaks. Meenutas naist, kes tema kabinetis öisest külas käigust rääkis. Kätest, mis vastu naise tahtmist teki ja öösärgi alla tungisid. Ja väikesest tüdrukust, see oli loo juures veel kõige raskem.

Karp kaenla all ja kohver teises käes, läks ta trepist alla kööki. Rotweiler Putte, tema truu kaaslane, ajas end korvist välja, lonkis lähemale ja nuuskis hajameelselt kohvrit, siis läks koer oma mõnussasse pessa tagasi.

Tryggve lükkas ajalehe köögilaual eemale, tegi karbile ruumi, harutas nööri lahti ja kergitas kaant. Kõige peal, pleekinud koopiate

virna otsas, oli väiksemat sorti must märkmik. Ta tegi selle lahti ja luges sinna kirja pandud nimesid. Millega need inimesed praegu võiksid tegeleda? Mõned neist pole võib-olla enam eluski.

Värv krigises, maja ees kruusateel kostsid sammud. Kummaline, et ta pole värava hingesid õlitanud. Iga kord väravast läbi minnes mõtles ta selle peale, kuid niipea kui ta välisuksest sisse jõudis, oli ta selle hetkega unustanud. Ta pani karbile kiiresti kaane peale ja lükkas siis laua alla. Kes tulija ka ei ole, pole tal vaja neid nelikümmend aastat vanu dokumente näha.

Anki Karlsson, tema hea sõber ja mõni aasta tagasi siia kolinud naaber, trummeldas uksele ja astus vastust ootamata sisse. Viimasel ajal oli tal naise nägemise üle alati hea meel, kuid see polnud kogu aeg nii olnud. Algul teda ärritas, et mitte öelda ajas marru, kui Anki politsei mõrvajuurdlusse sekkus, kuid pikkamööda tuli Tryggvel möönda, et naisest oli rohkem kasu kui kahju. Ainult et Anki ei saanud aru, kui ohtlikuks võivad kujuneda olukorrad, millesse ta end pahaaimamatult mässis. Mõnikord kasvas naise arukus üle selgeks rumaluseks ja see oli peamine põhjus, miks Tryggve otsustas talle mitte vastu töötada. Tema arvates oli parem, kui nad on ühel meelel, ta ei tahtnud, et Anki mingitesse probleemidesse satuks, ja lõppude lõpuks oli siiski Tryggve spetsialist raskete kuritegude uurimise alal.

„Tere päevast, Tryggve,“ ütles Anki ja naeratas. „Ah et on aeg hakata reisiks valmistuma?“

Naine silmitses tolmust kohvrit, see tundus kulunud ja vanamoodne ja seisis häbelikult keset köögipõrandat. Mees sügas kukalt ja viivitas vastusega. Putte keerles Anki jalgade ümber, tahtes naist tervitada.

„Üsna varsti,“ ütles mees natukese aja pärast. „Mõni päev on veel aega, aga pole paha juba varakult pakkima hakata.“

„Sa sõidad ära maikuisest rohelusest,“ imestas naine ja noogutas peaga akna poole. „Kas oled otsustanud, kuhu sa lähed?“

„Hispaaniasse, Andaluusiasse,“ vastas Tryggve. „Nägin ühe korteri kuulutust ja kasutasin juhust, aga muidugi on sul õigus.“

Tobe on nurmenukkude ja ülaste juurest ära sõita. Gotlandil on mai kõige ilusam kuu.“

„Ah,“ ütles Anki, „tulevad uued kevaded. Sa oled ära teeninud, et natuke reisida ja ringi vaadata.“

Ta jäi vait, võttis kohvri sangast kinni, tõstis selle üles ja uuris igast küljest.

„Kavatsed sa tõesti sellega reisida?“ küsis ta lõpuks ja pani kohvri põrandale.

Anki toon polnud otseselt õel, pigem üllatunud. Tryggve põrnitses oma vana kohvrit ja mõistis küll, mida sõber silmas peab, kuid ei tahtnud seda möönda. Eriti mitte Ankile.

„Jah, kas sel on siis midagi viga?“ vastas ta.

Toon oli võib-olla tarbetult turtsakas, kuid Anki hakkas lõbusalt naerma.

„Kuule,“ ütles ta, „selle kvaliteedil pole küll midagi häda, nagu ma näen, aga sa oled terves Euroopas ainuke, kes oma kohvrit käe otsas tassib.“

„Tassib? Selles pole ometi midagi imelikku. Selge, et igauks tassib ise oma kohvrit.“

„Tryggve,“ ütles Anki, „kus sa viimased aastakümned oled elanud? Tänapäeval sõidutavad kõik oma kohvreid ratastel, see on palju lihtsam ja pole vaja ilma asjata raskusi kanda.“

Anki poolt oli ebaõiglane vihjata, et Tryggve on ajast maha jäänud. Muidugi oli ta näinud, et inimestel on ratastega kohvrid, aga ega siis sellepärast pole tal vaja neid järele ahvida ja endale midagi samasugust hankida.

„Sõida Hemsesse või Visbysse ja osta endale ratastega kohver,“ jätkas Anki, „või laena minu oma. Pole vaja end ilma asjata üle pingutada.“

„Sul oli arvatavasti mingit asja ka,“ sõnas mees, et vana kohvri ümber jauramist lõpetada. „Muide, kas teed tahad?“

Ta istus toolile, kust ta oli Anki tultes püsti tõusnud, ja pakkus ka naisele viiepega istet. Anki võttis teepakkumise vastu ja Tryggve kallas talle teevett termosist, mille ta enne ülemisele korrusele panipaika otsingutele minemist valmis oli pannud.

„Sul on õigus,“ ütles Anki, „mul oli asja ka. Tahtsin järele küsida, kas sul õnnestus minu hobusele tallikohta leida, kui me pikale tuurile läheme. Mõni päev tagasi sa ütlesid, et sul on mingi idee.“

Tryggve oli paraku täiesti unustanud, et lubas Ankit enne planeeritud ratsutamistuuri aidata. Nojah, ega praegugi pole veel liiga hilja.

„Kas sa lähed tõesti täiesti üksi?“ küsis ta ja kujutas ette, kuidas Anki üksi Gotlandi metsades ringi eksleb. „Pealegi veel lausa mitmeks päevaks.“

Naine naeratas.

„Jah, nii lühikese aja jooksul ei leia ma küll kedagi, kes kaasa tahaks tulla, aga Austri on mulle seltsiks. Ta on suurepärane sõber. Tuleb juhust kastutada, kui Osk on põhjas oma kasvataja juures.“

„Ah nii, mis ta seal teeb?“ küsis Tryggve. „Kas sa annad ta tagasi?“

„Ei, ta on nende täkul külas. Kui veab, tekib neil omavahel klapp ja mina saan varsa,“ ütles Anki.

Tryggve liigutas jalgu ja tõukas kogemata laua alla peidetud kasti. Võib-olla sobiks Smissarve? Tal olid sealkandis üsna head kiriklikud kontaktid, ta tundis nii võõmündreid kui kirikuõpetajat. Esimesi neist oli ta Visbys koolituspäevadel korduvalt näinud. Koguduse õpetaja Ulrika Trogeniga mängis ta mõnikord malet. Mõned entusiastid olid saarel kiriku maleklubi loonud. Ühe päevaga sinna ratsutamine peaks Ankile paras maa olema, arvatavasti on vana pastoraadi tall ööbimiseks sobiv.

„Kui kaugemale sa kavatsesid sõita?“ küsis Tryggve. „Ja millises suunas?“

Anki võttis enne vastamist tassist lonksu.

„Ma pean oma sõitu sobitama selle järgi, kust õnnestub peavarju leida,“ ütles ta ja naeris oma vanaaegse, peaaegu piibelliku väljendi peale.

Tryggve tõusis ja tõi köögikapilt mobiiltelefoni. Ta valis numbri ja läks rääkides elutuppa. Ankil polnud vaja kogu juttu kuulda.

Pärast pikka mõnusat vestlust Ulrika Trogeniga tuli ta kööki tagasi ja leidis Anki süvenenult Gotlands Allehandat lugemas. Naine kergitas pead ja jäi teda silmitsema.

„Kas õnnestus?“

„Tehtud,“ ütles Tryggve. „Kui sa plaanid sõita Smissarvesse, sinna on umbes kolmkümmend kilomeetrit, võib-olla koguni kolmkümmend viis, võid panna hobuse pastoraadi vanasse tallihoonesse. Heina muretseb kirikuõpetaja kohaliku talumehe käest.“

„Suurepärane!“ hüüatas Anki. „Siis tuleb mul veel enda jaoks ööbimiskoht leida. Jah, muidugi on mul vaja tee peal puhkekohta.“

„Hea on see, et sealkandis on kämping,“ seletas Tryggve. „Seal on keset kolgast koguni lihtne restoran. Olen kuulnud, et neil läheb üsna hästi ja nad on aastaringselt avatud.“

„Kas tõesti?“ küsis Anki, „aga nad pakuvad muidugi ainult pitsat ja tavalisi igavaid salateid. Võib-olla on kõige parem, kui ma endale ise toidu kaasa võtan.“

Tryggve muigas tema asjatu mure üle.

„Selles osas sa eksid, toit on mingisugune ehtne ja vürtsikas texmex, ma ei tea, kuidas see seal kolkas ellu on jäänud.“

Naine sirutas käe ja pani selle mehe käsivarrele.

„Aitäh! Väga kena sinust, et sa mind aitasid.“

Tryggve vehkis hooletult käega.

„Jah, jah, tühiasi. Loodetavasti kõik läheb hästi ja sul tuleb tore ratsamatk. Pare muidugi, kui siis vihma ei sajak.“

Tal vedas, et tal oli õnnestunud naist aidata nagu lubatud, ehkki ta oli selle vahepeal täiesti ära unustanud.

„Kui sa piki rannaäärt ratsutad, siis võid puhata Hällinge ranna- niidul. Ma tunnen seal ühte talumeest, ta võib kindlasti sületäie heinu anda, kui sul vaja peaks minema. Helista talle ja tervita minu poolt. Seal on ka kaev, nii sina kui hobune saate sealt vett.“

„See oleks tõepoolest suurepärane,“ ütles Anki. „Sel juhul tulen kenasti toime.“

„Millal sa sõitma hakkad?“ küsis Tryggve.

„Homme,“ vastas Anki. „Taevaminemise pühal peaks ilmateate järgi ilus ilm olema, siin pole enam midagi oodata. Pikka ratsateekonda ei taha keegi vihmaga ette võtta.“

Tryggve võttis oma kruusi ja jõi selle tühjaks.

„Jah, ja siis on veel Putte,“ ütles ta. „Kas sa oled ikka veel kindel, et tahad ta enda hoole alla võtta? Kehv lugu, et minu tavaline koeravalvur pidi ootamatult ära ütlema.“

Ta silitas lõuga, habemetüügas sügeles. Ta polnud hommikul habeme ajamiseks aega võtnud.

„Ja kuidas sinu toredatel naabritel läheb?“ küsis Anki ja tema kulmude vahele tekkis murekorts.

„Ma arvan, et enam-vähem,“ vastas Tryggve, „aga tuleb meeles pidada, et nad on vanad ja mees sai mõni nädal tagasi insuldi, mistõttu neil tuleb mõnda aega natuke rahulikumalt võtta. Tempokad jalutuskäigud koeraga käivad neile praegu natuke üle jõu.“

Anki istus veidi aega vaikides ja silmitses laua kõrval lamavat Puttet. Tryggve teadis, et alguses oli naine koera veidi peljanud, kuid nüüd olid nad suured sõbrad.

„Kui sa arvad, et ma sellega toime tulen,“ vastas Anki lõpuks, „aga siis jäta ta minu hoolde omal riisikol. Ma ei ole kogenud koerainimene. Hobused on hoopis teine asi.“

„Ma ei oska kedagi paremat ettegi kujutada,“ vastas Tryggve, kummardus ja sügas oma silmatera kõrvade vahelt. „Eks ju, Putte? Astume esmaspäeva pärastlõunal läbi, enne kui ma ära sõidan.“

Kui Anki ära läks, võttis Tryggve uuesti ette karbi kunagise Smissarve juhtumi materjalidega. Seksuaalse ahistamise kahtlustus. Lahendamata ja lõpetatud. Ühtegi kurjategijat ei saadud kuriteoga seostada, ehkki ta oli kindel, kes süüdlane on. Juba tükk aega tagasi aegunud juhtum. Ta lehitses õhukesi lehti, kus suur osa teksti oli tuhmunud. Seitsmekümnendatel aastatel oli koopia-
masina paberi kvaliteet tunduvalt kehvem, õigupoolest polnud enam suurt midagi näha. Ta jättis materjalid sellest hoolimata karpi, sidus kasti nõõriga kinni ja viis koos ärapäolatud kohvriga ülakorruse panipaika tagasi. Aega oli veel laialt, ta jõuab vabalt linnas ära käia ja endale uue, ratastega kohvri osta. Ent seda ei kavatsenud ta Anki Karlssonile rääkida.

2

Björn Jonsson väljus majast, kus ta viimase tunni oli viibinud, ja sulges enda järel ukse. Ta jäi natukeseks ajaks trepile seisma ja hakkas lõdisema, ehkki maipäike oli soe. Siis tõmbas ta tõmbluku kuni vaimulikukaeluseni kinni.

Majas olevad vanemad olid kurbusest halvatud, ta ei osanud nende jaoks kuigi palju lohutavaid sõnu leida, püüdis vaid oma võimaluste piires aidata neil matuseid korraldada. Psalmid tuli välja valida, ja väärika hauakõne pidamiseks tuli Björnil poisi kohta rohkem teada saada. Isa ei öelnud alguses midagi, millest abi võiks olla. Ema pani kohvimasina värisevate kätega tööle, kui Björn oma ettepanekutega lagedale tuli. Viimaseks „Maa on nii kaunis“, see oli tavapärane, aga edasi? Kas neil on mingeid erisoove? Vaikus. Kas ehk „Ära tunne hirmu“? Ei mingit reaktsiooni.

„Sinu kaitsva käe varjus,“ ütles mees ootamatult.

„Mis?“ küsis naine ja pööras end järsult mehe poole, kohvikann käes. „See on ju laste jaoks.“

Mees vaatas talle trotslikult otsa.

„Kas ta siis polegi meie laps? Või õigemini oli. Seal on üks rida, millest piisab. „Mis ta võtab, mis ta annab, samaks Isaks meil ta on“. Nüüd on ta võtnud. Ta võttis meilt meie poisi.“

Selle koha peal isa hääl murdus. Ema nuuksatas, pani kohvikannu käest ja võttis taskurätiku. Björn uuris oma märkmeid, millest tal tuleks vanematega rääkida ja mida küsida poja kohta, kes end mõni päev tagasi heinalakas üles poos. Kes ta oli? Millega talle meeldis tegelda? Milline ta koolis oli ja mis ta vabal ajal tegi? Vanemate käest ei kuulnud ta suurt midagi peale selle, et ta oli korralik ja tubli poiss, polnud ühtegi märki, et ta oleks olnud õnnetu või haige.

Björn ohkas raskelt ja kogus end trepil. Pimedus sisimas ei paista alati välja, ta teadis vägagi hästi, et ka topeltelu elamine on võimalik.

Ta võttis kiviaia najale toetatud jalgratta. Kirikuõpetaja Ulrika oli tal soovitanud jalgratta hankida, see oli hea viis piirkonnas ringi liikumiseks. Ulrika soovitas ka mõnikord diakon seltsi võtta, sest too sõitis hea meelega igale poole jalgrattaga. Alguses Björn kahtles, kas Raymond Dixénile meeldib, kui Björn tal pidevalt sabas jõlgub. Esiteks oli diakonil täiesti uus maastikuratas, jumal teab, milleks tal seda Gotlandi maakohtades vaja läks, Björni ratas polnud sugugi sama tugev. Teiseks olid neil ka erinevad ülesanded. Kui Björnil on vaja ümbruskonnas ringi sõita, siis tahtis ta seda teha omal käel, ilma vana toriseva taadita, kes ammu oleks pidanud oma pensionieaga leppima.

Üldiselt oli kirikuõpetajal õigus, auto asemel oli parem ratast kasutada. Kõik kodukülastuste käigus Björnile usaldatud rasked saladused kadusid hetkeks tuulde. Kõik, mida ta vaikimiskohustuse tõttu ei saanud mitte kellelegi rääkida, lendas eemale. Paaegu kõik. Osa jäi alles, muutus koormaks ja keerles mõtetes nagu vihase sumisev mesilaspere.

Niisugused matuseteemalised vestlused nagu praegu olid kõige raskem osa tööst. Hingehoiukõnelused, kus ta kuulis elu kõige süngematest probleemidest, polnud samuti lihtsad, ükskõik, kas tegemist oli eluisu puudumisega või koguni tunnistusega, et kellelki on elu võetud. Björn ei harjunud sellega kunagi. Ta oli kolmkümmend kaks, peagi kolmkümmend kolm aastat vana, ta oli kuus aastat abiõpetaja olnud ja ikka veel oli tal raske toime tulla vaimulikult nõutava täieliku vaikimiskohustusega. Ent tööülesandeid ei saanud valida ega kõrvale jätta, ehkki mõnikord tundusid need suisa talumatud. Enamasti siis, kui mõni koguduseliige tuli oma muredest rääkima, võis see puudutada ka mingit väikest nuppu Björni enda hinges, ja siis oli kõik jälle hukas. Neetud demonid said ta kätte. Pärast mõnda vestlust pidi ta minema pikemale jalgrattasõidule või kodus teki alla pugema ja ootama, millal kogu keha raputav nutt tasapisi vaibub.

Ema oli üks vähestest, kellega ta sai rääkida. Ema oli tema jaoks kogu aeg olemas, ta oli nagu kalju. Toetas teda kirjade ja rahaga ning ülikooliõpingute ajal koguni toiduga. Ta oli emale lõputult tänulik, ilma temata poleks see kõik teoks saanud. Vabadel päevadel sõitis ta tavaliselt emale külla. Ema elas samas koguduses ja oli see, kes talle vabast kohast rääkis. Enne seda teenis ta Stockholmis, kuid pikka veenmist polnud vaja, kui ema palus tal koju tulla. Isegi see ei olnud takistuseks, et ta oli nüüd Pernillast kaugemal.

Björn heitis pastoraadi poole sõites pilgu kellale. Ta jõuab enne lõunat hauakõne põhipunktid ritta panna. Homme on aega kõnet viimistleda.

Kohvilõhn tungis ninna, kui ta pastoraadi ühte otsa sisse seatud Smissarve koguduse kantselei uksest sisse astus. Kohvipaus oli õigupoolest lõppenud, aga ta võis enne tööle asumist käigu pealt tassi kohvi võtta. Leinamajas pakutud kohv oli olnud üsnagi lahja.

Raymond avas parajasti Kirikulehe viimase numbri, kui Björn sisse astus.

„Tere, tere,“ ütles ta särama lüües. „Kas kodukülastus läks hästi?“

Björnil jooksid laia läikivat hambarida nähes judinad üle selja, ilmselt olid need niisugused hammaste peale kinnitatavad laminaadid, millest ta oli kuskil lugenud. Hallid juuksed olid hoolikalt kammitud ja kuklas kummiga kinni pandud. Raymondil nägu oli pärast võõrastes maades veedetud pikki aastaid ja arvatavasti ka suurest õues viibimisest päikesest ja tuulest pargitud.

„Mis mõttes?“ küsis Björn ja võttis kapist kohvitassi.

Ta kallask selle täis ja toetus köögikapi najale.

„Perekonnast on kahju,“ ütles Raymond. „Kõige noorem laps ja ainuke, kes nende plaanide kohaselt pidi talu üle võtma. Teised kaks põrutasid juba ammu mandrile ja teevad hoopis muud tööd.“

„Võib-olla sellepärast ta seda tegigi,“ pomises Björn.

„Mis sa ütlesid?“

„Võib-olla sellepärast ta otsustaski endalt elu võtta? Mõnikord võivad nõudmised ülejõukäivaks osutuda.“

Björn rüüpas kohvi lõpuni ja pani kruusi nõudepesumasinasse.

Kirikuõpetaja oli öelnud, et ta ei salli puhketoas mingit korralagedust.

„Jah, seda me ei tea,“ vastas Raymond. „Loodetavasti oled leidnud sobivad psalmid ja ilusad sõnad poja kohta. See on tähtis, ma loodan, et saad sellest aru.“

Raymond naeratas taas oma kunstlikku laminaatnaeratust. Björn tundis, kuidas viha temas kasvama hakkab.

„Hoolitse oma asjade eest, küll ma oma tööga toime tulen,“ ütles ta otsustavalt ja surus käed rusikasse.

„Muidugi, muidugi,“ vastas Raymond ja tõstis käe. „Aga ei tee kahju, kui ma natuke elutarkust jagan. Teil, noortel, on alati kiire, niimoodi võib asi lohakalt ja natuke liiga kiirustades välja kukkuda. Aga ma usun, et sa teed poisi viimse teekonna väarikaks ja pidulikuks.“

Björn vahtis oma kolleegi ega osanud rohkem midagi öelda. Sõnagi lausumata kadus ta oma kabinetti ja vajus toolile. Ta pani käed kirjutuslaual kokku ja hingas sügavate, aeglaste hingetõmmetega.

3

Kolmapäev, 4. mai

Anki lähenes merele, pärast pikka ratsutamist läbi metsa tundus see suisa vabastav. Ta lasi ratsmed lödvemale ja Austri sai ise tee valida. Hobune suundus otsejoones rannale. Nuusutas vett ja püüdis veidi juua, kuid ilmselt see talle joogiks ei kõlvanud. Kapjade jahutamiseks paistis vesi aga sobivat. Anki tuli sadulast maha ja jättis hobuse merd uurima. Siis istus ta kivile, nõõpis säärised lahti ja tõmbas madalad ratsasaapad jalast. Sokid olid higised ja ta laotas need enda kõrvale väiksemale kivile. Kui veab, jõuavad need puhkepausi ajal päikese käes ära kuivada.

Anki kastis varbad vette. Vesi jahutas mõnusalt tundide kaupa saabastes higistanud jalgu. Ka suplus poleks paha teinud, kuid arvatavasti oli vesi veel üsna külm. Ehkki maikuine rohelus oli juba lopsakas ja päike kuumutas peaaegu iga päev, polnud meri veel kaugeltki soe ja ta piirdus üksnes jalgupidi vees sulistamisega. Austri oli nähtavasti sama meelt ja läks vaid nii sügavale vette, et kabjad olid kaetud.

Anki võttis rinnataskust telefoni ja vaatas kella. Ta oli neli tundi teel olnud, teekond kulges nii mööda randu kui ka läbi madalakasvuliste männimetsade. Saarel oli palju häid ratsutamisradasid ja vahelduv maastik. Pealegi oli praegune aastaaeg ebatavaliselt ilus, paljudes kohtades oli maa kaetud ülastega. Ta ei kadestanud põrmugi Hispaania lõunaranniku valinud Tryggvet. Muidugi mõtles ta mõnikord, et oleks tore sinnakanti sõita, kuid mitte mingil juhul niisugusel aastaajal. Ei, sinna võis sõita novembris, kui ilm kodus oli üleni hall, või veebruaris, enne kevade saabumist. Ta ei kahetsenud hetkegi, et oli Stockholmist siia kolinud ja endale hobused muretsenud. Siis, kui ta leseks jäi ja penisonile läks, muutus elu vabas looduses tema suureks unistuseks. Praegu oli tema elu parem kui kunagi varem.

Kõht andis märku, et on aeg lõunat süüa, ja natuke rannast eemal oligi suurepärase koht piknikuks. Enne sööma hakkamist pidi aga ka Austri keha kinnitama. Anki võttis ratsuti ja hakkas veepiirist eemale kõndima, kui telefon helises.

„Tere, ema!“

„Tere, Jocke! Me pole juba kaua aega rääkinud. Tore, et sa helistad.“

Spontaanselt huultele tulnud sõnad olid jumala tõsi. Poeg helistas emale üsna harva. Teisalt oli Anki ise sageli muuga hõivatud ja talle ei tulnud meeldegi oma täiskasvanud lastele helistada.

„Mõtlesime Majaga sulle külla tulla,“ jätkas Jocke. „Muidugi juhul, kui see sulle sobib.“

Ettepanek oli ühtaegu üllatav ja rõõmustav.

„Loomulikult, see oleks väga tore! Kas Caroline ei tulegi kaasa?“

Jocke ja Caroline olid paar aastat varem lahku läinud, seejärel uuesti teineteist leidnud ning elasid koos tütar Majaga taas perekonnaelu.

„Ta sõidab ära,“ vastas Jocke lühidalt.

Kas Anki aimas poja toonis muutust, kui elukaaslane jutuks tuli, või kujutas ta seda ainult ette? Ta rõõmustas, kui nad oma probleemid lahendasid ja uuesti koos elama hakkasid, kui nad ühiselt jõule pidasid, oli ju kõik hästi.

„Mis sa arvad, ema?“ jätkas Jocke. „Kas sa oled laupäeval kodus?“

Anki libistas pilgu üle mere ja mõtles kiiresti järele. Täna oli kolmapäev, ta kavatses reedel hakata kodu poole ratsutama. Jah, muidugi võivad Jocke ja Maja laupäeval tulla. Tüdruk oli juba neliteist, aeg läks liigagi kiiresti.

„Hetkel olen ma Austriga pikal sõidul, aga reedel jõuan jälle koju. Sa ütlesid laupäeval? Jah, see sobib väga hästi.“

„Pikal sõidul? Sa oled karm tegija, ema. Tore, me tuleme siis lennukiga. Sul pole vaja meile vastu tulla, ma rendin auto.“

Anki vajutas telefoni kinni ja jäi vaatama kahte naljakat pikkade punaste nokkadega meriskit, kes natuke maad eemal toitu otsisid. Milline teismeline tahab tulla külla vanaemale, keda ta õieti ei tunnegi? Pärast seda, kui Anki Gotlandile kolis, polnud nad kuigi

tihti kohtunud, enne seda nägid nad teineteist vaid perekondlikel üritustel. Näiteks Christeri matustel. Tookord olid kõik lapselapsed kohal, et oma vanaisaga viimast korda hüvasti jätta. Anki saatis neile loomulikult sünnipäevadeks kingitusi, kuid harva sai ta vastuseks kinnituse kingituste kättesaamise kohta ja ka telefonis ei rääkinud nad eriti sageli. Aga nüüd tuleb Maja talle külla, pealegi veel enne kooliaasta lõppu.

Anki heitis mõtte oma perekonnast kõrvale ja pööras tähelepanu taas Austrile, kes kannatlikult veepiiril ootas, kuni Anki telefonis rääkis.

„Tule, poiss!“ hõikas ta. „Saad juua ja midagi süüa.“

Ta juhtis hobuse päikesest ja tuulest hõbehalliks värvunud paadikuuridest mööda. Ühe kuuri kõrval olid pump ning tagurpidi keeratud veeämber. Täpselt nagu Anki oma plaane tehes välja oli uurinud. Tryggve kontakte appi võttes oli ta lähedal asuva talu omanikuga rääkinud ja too oli lubanud Austrile pumba juurde heinu tuua.

„Vaata, Austri,“ ütles Anki ja osutas kitsale vahekäigule kahe kuuri vahel. „Seal on sinu lõuna. Aga kõigepealt vesi, eks?“

Austri vaatas teda targa pilguga ja Anki oli kindel, et loom mõistab teda sõnatult.

Ta pumpas ämbri vett täis, hobune jõi ja asus siis heinte kallale. Alles seejärel võttis Anki sadulataaskust oma lõunasöögi ja pani selle lähima paadikuuri ette pingile. Pannkoogid ja vaarikamoosi oli ta juba eelmisel päeval valmis pannud. Väikeses plastmasspurgis oli koguni vahukoor. Täpi i-le pani termosetäis kohvi.

Kevadpäike soojendas, lõuna maitstes mere ääres paremini kui kodus. Ta rüüpas kohvi, toetudes seljaga vastu paadikuuri seina. Tuul polnud eriti tugev, kuid pani siiski lained vaikselt loksuma, see mõjus meditatiivselt ja Anki silm vajus kinni. Keha oli pärast ratsutamist väsinud, puhkus kulus marjaks ära. Anki ratsutas harva mitu tundi ühtejutti, kuid ta ei kahetsenud. Pealegi oli Tryggve tema asjad autoga sihtpunkti Smissarvesse viinud. See oli muidugi vähim, mida ta sai teha vastutasuks Putte eest hoolitsemisele, kuid ikkagi tema poolt kena liigutus.

Austri oli söömise lõpetanud ja seisis liikumatult, silmad poolsuletud. Loom oli väga tubli olnud ja puhkepausi auga ära teeninud. Anki mõtles natuke murelikult, kuidas nad kõik – Putte, tema ise ja hobused omavahel toime tulevad. Koer on tugev ja kui tal tahtmine peaks tulema, suudaks ta Ankit enda järel tirida nagu takukoonalt. Kui ta ratsutamas käib, oleks muidugi praktiline, kui Putte saaks kõrval joosta, kuid see oleks liiga riskantne. Koer võib jalga lasta ja ära kaduda. Pealegi on selle kohta omad reeglid, millal koerad tohivad vabalt joosta. Issand! Ankil tuleb see välja uurida, enne kui ta Tryggve silmatera oma hoolde võtab. Kindlasti on Google'is selle kohta informatsiooni.

Ta oli nii sügavale oma mõtetesse vajunud, et ei kuulnudki tulijat, enne kui see lausa tema kõrvale jõudis.

„Istud ja mõnuled, jah?“

Murrak oli tugev, kuid mitte arusaamatu. Anki tundis hääle järgi ära mehe, kellega ta oli enne ratsaretke telefonis rääkinud; sama talumees oli siia heina toonud. Talle meenus, et mehe nimi oli Sören Pettersson. Mehel olid jalas laiade traksidega sinised tööpüksid. Nägu oli juba pruuniks päevitunud ja loomulikult oli tal peas suisa kohustuslik nokkmüts. Roheline ja ühe tegevuse lõpetanud panga kollase reklaamiga.

„Jah, täna on superilus päev,“ vastas Anki, „aga ma väsisin mitmetunnisest ratsutamisest natuke ära. Muide, aitäh heinte eest. Ma pean need sulle kinni maksma.“

Mees tõstis tõrjuvalt käe.

„Ei, ei, selle vähese eest pole midagi vaja, minu meelest tuleb meil siin maanurgas üksteist ikka natuke aidata. Muide, tore hobune, aga ta polegi kohalik hobu?“

Anki oli õnneks ära tabanud, et kohalikud nimetasid Gotlandi hobust mõnikord hobuks.

„Ei, Austri on Islandi hobune,“ ütles ta.

„Ilusat värvi.“

Sören silitas hobuse koonu ja patsutas teda kaelale.

„Kas sa ratsutad nüüd edasi?“

Anki tõusis pingilt püsti.

„Jah, mõtlesin tänase päeva jooksul Smissarvesse jõuda. Seal ootab meid tallikoht. Võib-olla peaksingi juba minema hakkama.“

Mees vaatas silmi kissitades päikese poole ja Anki taipas, et talumees hindab selle järgi kellaega.

„Jõuad kindla peale,“ ütles Sören. „Sinna on vaid mõnikümme kilomeetrit, enamik teest on nagu ratsutamise jaoks loodud. Kas näed seda vana kiviaeda?“

Anki vaatas näidatud suunas.

„Seal on värav. Sõida sealtkaudu otse mööda rada edasi, siis jõuad õigesse kohta. Suure tee peale autode vahele polegi vaja minna.“

Soovitus oli kahtlemata ahvatlev, seda võimalust polnud Anki tähele pannud, kui ta kaardi järgi marsruuti paika pani. Väikest rada polnud kaardile märgitud.

„Kas seda on lihtne leida?“ küsis Anki lõunasöögikarpe sadulataksusse pakkides. „Ega ma seal ära ei eksin?“

„Ei, kui rada lõpeb, jõuad tänakusse.“

„Tänakusse?“

Anki oli seda sõna kuulnud, kuid unustanud, mida see tähendab.

„Väike tee, mis tavaliselt viib mõnda talusse, aga see läheb mere äärde, kui sa paremale keerad. Mõlemale poole jäävad paar suuremat põldu.“

„Ja kui ma vasakule keeran?“

„Siis jõuad Smissarve kiriku ja pastoraadi juurde, kuhu sa ju tahtsidki minna. Noh, sa ei saa seal kuidagi ära eksida. Sel juhul helista mulle ja ma tulen sulle järele.“

Kui Anki natuke aega hiljem minema ratsutas, saatis talumees ta väravani, tegi selle lahti ja pani tema järel jälle kinni. Anki pööras sadulas ringi ja lehvitas oma uuele sõbrale, siis laksutas ta keelt ja Austri hakkas pärast lõunapuhkust hea meelega edasi sörkima.